

Ime azok a követelmények, melyek *Cockerell* szerint a hibátlan kötések szükséges kellékei, s melyekről munkájában nagy szakértelemmel és bőven emlékezik meg, *Noel Rook* ügyes rajzaihoz fordulva segítségül ott, a hol a puszta leírás nem elég a megértésre.

A mi a munkában legjobban feltűnik, az az u. n. mélyített kötőkre való fűzés s ezzel kapcsolatban a nálunk szinte kizárólag alkalmazott üres hátú kötések föltétlen elvetése. Minthogy a közel jövőben úgy is bővebben ki fogom fejteni e helyen erre vonatkozó nézetemet, *Cockerell* véleményének taglalásába ezúttal nem bocsátkozom; csak azt jegyzem meg, hogy a tapasztalat e tekintetben nem ad egészen igazat szerzőnknek: ha jól van megcsinálva, az üres hátú kötés csak oly tartós, mint az, hol a bevonásra használt bőrt közvetlen a könyv hátára erősítik és sokkal tovább tartja meg tetszetős formáját.

Dr. Gulyás Pál.

Michael Holzmann und Hans Bohatta, *Deutsches Anonymen-Lexicon 1501—1850. Aus den Quellen bearbeitet. Band 2. E—K.* Weimar. Gesellschaft der Bibliophilen, 1903. IV + 381 l.

A munka, melynek immár második kötete fekszik előttünk, a könyvtárnokot, valamint más tudóst is, sok fáradságtól fogja megkímélni. Nem kevesebb mint 12734 anonima van e második kötetben megoldva. A nyujtott anyag gazdagságáról tiszta képet adnak a következő spácziumok. 100-nál többször fordulnak elő a következő tárgyczímek: Entwurf, Epistola, Erinnerung, Erzähler (-ung), Etwas, Fragment, Gesangbuch, Gespräch, Grund (és összetételei). Gedanken 449-szer, Gedicht 211-szer, Geschichte 855-ször, Handbuch 207-szer, Histoire 213-szor fordul elő. Az anyag elrendezése, valamint az első kötetben, úgy a másodikban is a bibliografiákban szokásos. Tárgyczím a czímnek első főneve, ha nominativusban áll. Különböen a czím első szava. Az anonymen-lexicon szót annyira tág értelemben vették a kiadók, hogy pl. idegen nyelvű művek fordításait is, melyeknek szerzője meg van nevezve, a szerző neve alatt felsorolják, ha a fordító vagy kiadó névtelen maradt. Ha a különböző források más-más szerzőt neveznek meg, és a dolog eldöntése ma már nem volt lehetséges, a két (esetleg több) szerző egymás mellett szerepel a lexikonban, természetesen mindegyik az őt nevező forrással. A munka fele úton van, hogy összességében nélkülözhetetlen segédkönyvvé legyen. A bibliofilek tevékeny társasága nagy vonzóerejű tagsági illetményre talált benne. A társaság tagjainak számát ez a könyv már eddig is kétszázszal megszorította. Pedig a munkának legalább négy kötete még hátra van. A tagok száma körülbelül 700. Ebből Ausztriára esik 78, Magyarországra 8. Végre álljon itt, hogy a legelsőrendű német szaklapok egyhangú elismerésben részesítették

a vállalkozást. (L.: Deutsche Literaturzeitung (Berlin). 28. 8. 1903. Allgemeines Literaturblatt (Wien). No 19. Jg. 11. S. 591. Literarisches Centralblatt (Leipzig). No 41. 10. 10. 1902. S. 1370—71. Magazin für Literatur (Berlin). No 34. 23. 8. 1902. Centralblatt für Bibliothekswesen. (Leipzig). 1903. S. 74—76. Zeitschrift für österreichische Gymnasien. Jg. 53. 1902. SS. 758—760. Mittheilungen des österreichischen Vereines für Bibliothekswesen (Wien). Jg. 6. SS. 74—77. Börsenblatt für den deutschen Buchhandel (Leipzig). 1902. No 277. S. 9920—9921.) *St.*

Székely Dávid. *A magyar tankönyv-irodalom általános jegyzéke.* 1903. Budapest, 1903. 115 l. 8-r.

Első sorban kereskedői célokat szolgáló összeállítás a forgalomban levő magyar tankönyveknek a szerzők betűrendjében és végül eléggé részletes szakmutatóval ellátva. Ilyesminek bibliografus és könyvtárnok is sokszor hasznát veheti s ezért kár, hogy a szerző nem számol be arról az időkörről, melyet jegyzékében átölel. Talán erre nem is gondolt s csak a most forgalomban levő könyvekre vetett figyelmet. De ez a »most« különösen tankönyveknél igen ingadozó időmegjelölés. S épen ezért, ha az egyébként szolgálomról tanuskodó kis munka újabb kiadást érne, nagyon helyes volna, ha a szerző egy kissé visszamenőleg is kiegészítene anyagát s mondjuk az utolsó félszázad magyar tankönyv-irodalmáról nyujtana pontos áttekintést. Nem ártana az sem, ha a címekben a sok rövidítést kerülné. Egy ily módon összeállított bibliografia szélesebb körök érdeklődésére is számíthat s különösen pedagógia-történeti kérdéseknél hasznos szolgálatokat tehetne. De a 3 frt eladási ár még akkor sem volna indokolt.

—g.

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

I.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Budapesti Szemle 319. száma (1903, július) ismerteti a Magyar Minerva II. évfolyamát.

Az Erdélyi Múzeum XX. kötetének 7. füzeté (1903, szeptember 15.) adalékokat közöl az Erdélyi Múzeum-Egylet régebbi történetéhez.

A Grafikai Szemle XIII. évfolyamának 7. számában (1903 július) *Gyalui Farkas* Honternek Brassóban még meglevő sajtójára hívja fel a figyelmet (v. ö. M. K. Sz. 1903. évf. 2. f.) — **A 8. számban** (1903, augusztus) *Schopp* János a bécsi grafikai tanintézetet ismerteti. — Egy másik közlemény bő kivonat-